

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 414/2010-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. novembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť P. M., B., zastúpeného advokátom Mgr. J. O., konateľom obchodnej spoločnosti S. L., s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podnikateľ podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ustanovením § 9 ods. 3 prvej vety zákona č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. októbra 2010 doručená sťažnosť P. M., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. J. O., konateľom spoločnosti S. L., s. r. o., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva podnikateľ podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ustanovením § 9 ods. 3 prvej vety zákona č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových

výrobkov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebnej dani z tabakových výrobkov“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je podnikateľom na základe živnostenského oprávnenia z 23. augusta 2010 v oblasti predaja tlače a tabakových výrobkov konečnému spotrebiteľovi. Podnikateľskú činnosť začal vykonávať od 1. septembra 2010, keď súčasne zistil, že *„pri predaji cigariet je limitovaný predajnou cenou tohto tabakového výrobku na ich konečnú spotrebu“*. Na základe uvedeného si sťažovateľ nemohol sám určiť predajnú cenu cigariet, v ktorej by zohľadnil všetky náklady na podnikanie, a preto toto obmedzenie zo strany štátu považuje za porušenie svojho základného práva podnikateľ podľa čl. 35 ods. 1 ústavy.

V súvislosti s určovaním limitov pre spotrebnú daň z cigariet pre členské štáty Európskej únie sťažovateľ poukázal najmä na záväznosť smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 92/79/EHS o aproximácii daní z cigariet z 19. októbra 1992, ktorej účelom bolo stanoviť minimálne spotrebné dane cigariet pre účely ich zblížovania, avšak s prihliadnutím na osobitosti jednotlivých národných trhov a taktiež na smernicu Rady Európskej únie č. 2002/10/ES z 12. februára 2002 pre oblasť úpravy štruktúry a sadzby spotrebnej dane z tabakových výrobkov. Implementácia uvedených smerníc, ktorých záväznosť pre Slovenskú republiku vyplýva z čl. 7 ods. 2 ústavy, do právneho poriadku Slovenskej republiky sa podľa sťažovateľa vykonala zákonom č. 533/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 105/2004 Z. z. o spotrebnej dani z liehu a o zmene a doplnení zákona č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení zákona č. 211/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorý s účinnosťou od 1. januára 2006 ustanovil, že predaj cigariet za inú ako cenu určenú na kontrolnej známke je neprípustný.

Sťažovateľ v tejto súvislosti *„dáva do pozornosti § 9 ods. 2 zákona o spotrebnej dani z tabakových výrobkov, podľa ktorého spotrebiteľské balenie cigariet možno do daňového voľného obehu viesť, len ak je označené kontrolnou známkou, ak tento zákon neustanovuje*

inak. Označovať spotrebiteľské balenie cigariet kontrolnou známkou možno len v podniku, ktorý vyrába cigarety (výrobca).“.

Napokon sťažovateľ zdôraznil ustanovenie § 9 ods. 3 prvej vety zákona o spotrebnej dani z tabakových výrobkov, ktoré presne určuje subjekty, ktorých povinnosťou je uvádzať konečnú cenu cigariet na kontrolnej známke.

Podľa sťažovateľa právnym dôsledkom výlučného práva týchto subjektov (prevádzkovateľ daňového skladu, oprávnený príjemca a dovozca cigariet) uvádzať konečnú cenu cigariet na kontrolnej známke je tvorba cien vopred určeným okruhom osôb pre všetkých ostatných podnikateľov v oblasti predaja cigariet, čo *„znamená narušenie hospodárskej súťaže v danej oblasti podnikania – nerovnaké podmienky pre podnikateľov na rovnakom trhu“.*

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na smernicu Rady Európskej únie č. 1999/81/ES z 29. júla 1999, podľa ktorej by členským štátom mala byť poskytnutá možnosť neutralizovať dopad zmien v sadzbách dane z pridanej hodnoty na celkovú minimálnu spotrebnú daň, pričom táto možnosť by nemala viesť k narušeniu súťaže alebo k zlyhaniu vnútorného trhu.

Na základe uvedeného považuje sťažovateľ intervenciu štátu (štátny zásah) v podobe poskytnutia výlučného práva určeným subjektom regulovať a tvoriť ceny cigariet vo svoj prospech za protiústavnú a narúšajúcu hospodársku súťaž.

Sťažovateľ v sťažnosti tiež namietal, že Slovenská republika konala nad rámec záväzných medzinárodných zmlúv a ústavy, najmä pokiaľ ide o schválenie *„sporného“* § 10 ods. 1 písm. d) zákona o spotrebnej dani z tabakových výrobkov, ktorý zakázal predaj cigariet nad cenu určenú kolkovou známkou.

Podľa sťažovateľa *„štát porušil článok 1 ods. 2 ústavy SR, pretože sa neriadil všeobecne záväznými právnymi aktami Európskej únie, a to záväznými odporúčaniami*

Smernice Rady 1999/81/ES z 29. júla 1999, článku 101 ods. 1 písm. a) Zmluvy o fungovaní EÚ (pôvodný článok 81 ZES), článku 106 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ (pôvodný článok 86 ZES), článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ (pôvodne čl. 87 ZES), v spojitosti s článkom 3 ods. 1 písm. b) Zmluvy o fungovaní EÚ (pôvodne ZES). Štát ďalej porušil čl. 55 ods. 2 ústavy SR, keď nedbal na vytvorenie rovnakých podmienok na relevantnom trhu pre všetkých podnikateľov, v dôsledku čoho bolo v príčinnej súvislosti porušené právo sťažovateľa na podnikanie (čl. 35 ods. 1 ústavy SR).“.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa podnikat' priznané mu v čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené tým, že štát štátnym zásahom priznal na relevantnom trhu subjektom označeným v § 9 ods. 3 prvá veta zákona č. 106/2004 Z. z. výlučné právo tvoriť ceny cigariet bez toho, aby k tomu boli objektívne príčiny, v dôsledku čoho došlo k vylúčeniu sťažovateľa z hospodárskej súťaže na relevantnom trhu.

Súd zakazuje zasahovateľovi – Slovenskej republike – pokračovať v porušovaní základného práva sťažovateľa obsiahnutého v čl. 35 ods. 1 Ústavy SR.

Súd priznáva sťažovateľom náhradu trov konania, vrátane trov právneho zastúpenia, ktorú je povinná SR uhradiť do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy ustanovením § 9 ods. 3 prvej vety zákona o spotrebnej dani z tabakových výrobkov. K porušeniu označeného základného práva došlo podľa sťažovateľa tým, že štát uvedeným ustanovením stanovil okruh subjektov, ktoré určujú konečnú cenu cigariet, a tým narušil hospodársku súťaž v danej oblasti podnikania.

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa označeného ustanovenia § 9 ods. 3 prvej vety zákona o spotrebnej dani z tabakových výrobkov cenu cigariet je povinný prevádzkovateľ daňového skladu, oprávnený príjemca a dovozca cigariet uvedený v odseku 10 uvádzať na kontrolnej známke.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z obsahu sťažnosti nevyplýva, postupom ktorého orgánu malo dôjsť k porušeniu uvedeného základného práva, keďže sťažovateľ ako porušovateľ svojich práv označuje Slovenskú republiku. V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že ochrana základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je poskytovaná proti konkrétne vymedzeným porušovateľom označených práv a slobôd, ktorí majú právomoc (kompetenciu) konať a rozhodovať o otázkach spojených so základnými právami a slobodami v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy. Z tohto dôvodu nepostačuje, ak sťažovateľ uvedie ako porušovateľa svojich základných práv a slobôd štát (Slovenskú

republiku). Je na sťažovateľovi, aby uviedol konkrétny orgán verejnej moci, ktorý je v jeho veci oprávnený a povinný chrániť základné práva a slobody v rozsahu vymedzenom konkrétnymi všeobecnými záväznými právnymi predpismi, predovšetkým zákonmi. Povinnosť označiť konkrétny orgán verejnej moci ako porušovateľa základných práv a slobôd je dôležitá aj z hľadiska subsidiarity právomoci ústavného súdu, pretože len v takom prípade sa dá uzavrieť otázka právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, prípadne podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že v konaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je oprávnený rozhodnúť (v prípade, že sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené podmienky), či konaním, opomenutím alebo iným aktom označeného orgánu verejnej moci došlo k porušeniu jej základného práva alebo slobody, nie je však v jeho rámci súčasne oprávnený posudzovať súlad právneho predpisu s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo medzinárodnou zmluvou a v závislosti od výsledku takéhoto posúdenia následne rozhodnúť o porušení základného práva alebo slobody sťažovateľa.

Napokon ústavný súd konštatuje, že zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi v podstate ide o to, aby ústavný súd preskúmal, či ustanovenie § 9 ods. 3 prvej vety zákona o spotrebnej dani z tabakových výrobkov je v súlade so záväznými medzinárodnými zmluvami a ústavou. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nejde o návrh na začatie konania, pretože sťažovateľ ako fyzická osoba nepatrí do okruhu osôb oprávnených na podanie takého návrhu podľa čl. 130 ods. 1 ústavy a § 18 ods. 1 písm. a) až f) zákona o ústavnom súde. Okrem toho v konaní o sťažnosti nie je ústavne prípustné napádať súlad zákona, jeho časti alebo jednotlivého ustanovenia s ústavou, pretože takýto postup neumožňuje ústava (čl. 127) ani zákon o ústavnom súde (§ 49 a nasl. zákona o ústavnom súde).

Preto bola sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd v súvislosti s uvedeným nad rámec odôvodnenia poznamenáva, že sťažnosť je podaná vo veci, ktorá sa prerokúva v konaní o súlade právnych predpisov, t. j. v inom type konania pred ústavným súdom, než je konanie o ochrane základných práv a slobôd. Z toho dôvodu zároveň prichádza do úvahy aj odmietnutie tejto časti ako podanej zjavne neoprávnenou osobou a bez náležitostí vyžadovaných zákonom o ústavnom súde pre takýto návrh.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. novembra 2010